

INSPECȚIA FINANCIARĂ

RAPORT DE ACTIVITATE pentru anul 2023

CHIȘINĂU 2024

Inspecția financiară, pe parcursul anului 2023, și-a desfășurat activitatea în scopul executării programelor semestriale de activitate elaborate în bază de riscuri, ținând cont de solicitările centralizate și cele parvenite suplimentar, precum și de cerințele actuale privind implementarea noilor metode de organizare și desfășurare a activității de inspectare financiară pentru asigurarea eficienței ei și optimizarea activității de inspectare în ansamblu.

În programele semestriale de activitate ale Inspecției financiare, au fost aprobate 4 obiective de activitate distincte, care urmau a fi realizate în perioada de raportare:

- **Obiectivul I:** Focalizarea inspectărilor pe entități și domenii de gestionare a finanțelor și patrimoniului public cu grad înalt de risc prin efectuarea inspectărilor complexe ținând-se cont de alte forme de control intern sau extern;
- **Obiectivul II:** Monitorizarea oportună a cheltuielilor publice și gestionării patrimoniului cu prioritate în dependență de riscuri prin efectuarea inspectărilor financiare tematice, inclusiv comune cu subdiviziunile Inspecției financiare;
- **Obiectivul III:** Identificarea oportună a eventualelor iregularități și fraude semnalate prin intermediul petițiilor și altor sesizări;
- **Obiectivul IV:** Urmărirea executării prescripțiilor prin efectuarea unor inspectări financiare tematice.

Activitățile Inspecției financiare din anul 2023, au fost axate pe inspectarea financiară a operațiunilor și tranzacțiilor privind respectarea cadrului normativ în domeniul bugetar și economico-financiar, detectarea prejudiciilor, iregularităților la entitățile supuse inspectării financiare, pe aspectele prevăzute de cadrul normativ în vigoare.

În perioada de raportare, au fost efectuate în total **635 inspectări financiare**, din care:

- 557 inspectări (87,7%) în baza programelor semestriale de activitate, inclusiv:
 - 474 în baza analizei gradului de risc;
 - 37 la solicitarea Ministerului Finanțelor;
 - 16 la solicitarea organelor de drept;
 - 7 la solicitarea autorităților publice centrale;
 - 6 la solicitarea deputaților din Parlament;
 - 1 la solicitarea Cancelariei de Stat;
 - 16 în baza petițiilor și altor solicitări;
- 78 inspectări (12,3%) suplimentar la programele semestriale de activitate, inclusiv:
 - 17 la solicitarea Prim-ministrului;
 - 6 la solicitarea ministrului finanțelor;
 - 55 în baza rapoartelor privind controalele de conformitate.

La entitățile publice au fost efectuate 526 inspectări financiare, ceea ce constituie 82,8% din numărul total de inspectări realizate, iar la întreprinderile de stat, întreprinderile municipale și societățile pe acțiuni cu cota-parte a statului, au fost efectuate 109 inspectări financiare, ceea ce constituie 17,2% din numărul total de inspectări efectuate.

Nivelul de executare a programelor semestriale de activitate pentru perioada raportată a constituit 88,7%. Neexecutarea integrală a programelor semestriale de activitate a fost generată de efectuarea a 78 inspectări suplimentar la programele de activitate respective.

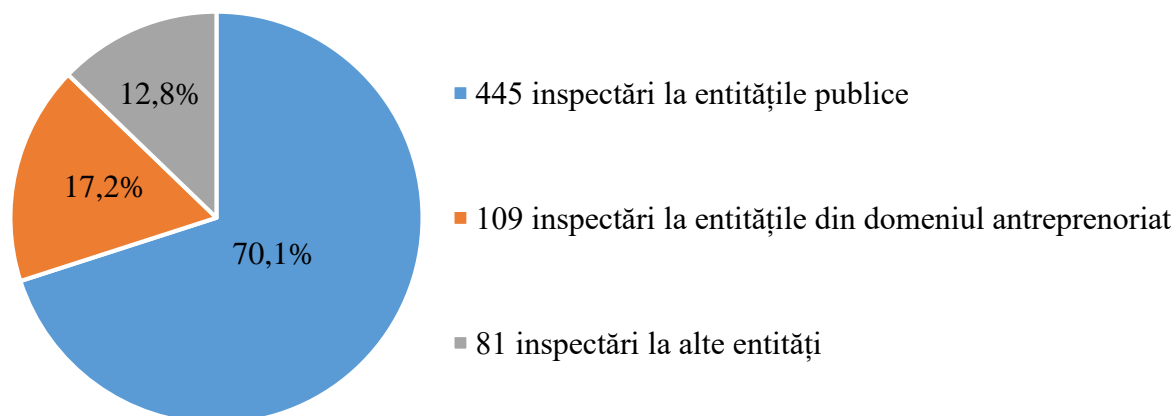
Pentru anul 2023, ponderea inspectărilor financiare efectuate în raport cu indicatorul țintă stabilit de Ministerul Finanțelor, în număr de 720 inspectări pe an, a constituit 88,2%. Nerealizarea indicatorului respectiv este justificată de insuficiența de personal cu care se confruntă Inspecția.

Gradul de acoperire cu inspectări a entităților finanțate de la bugetul public național constituie 15,4%, fiind efectuate 445 inspectări, iar gradul de acoperire cu inspectări a întreprinderilor de stat, întreprinderilor municipale și societăților comerciale cu cota-parte a

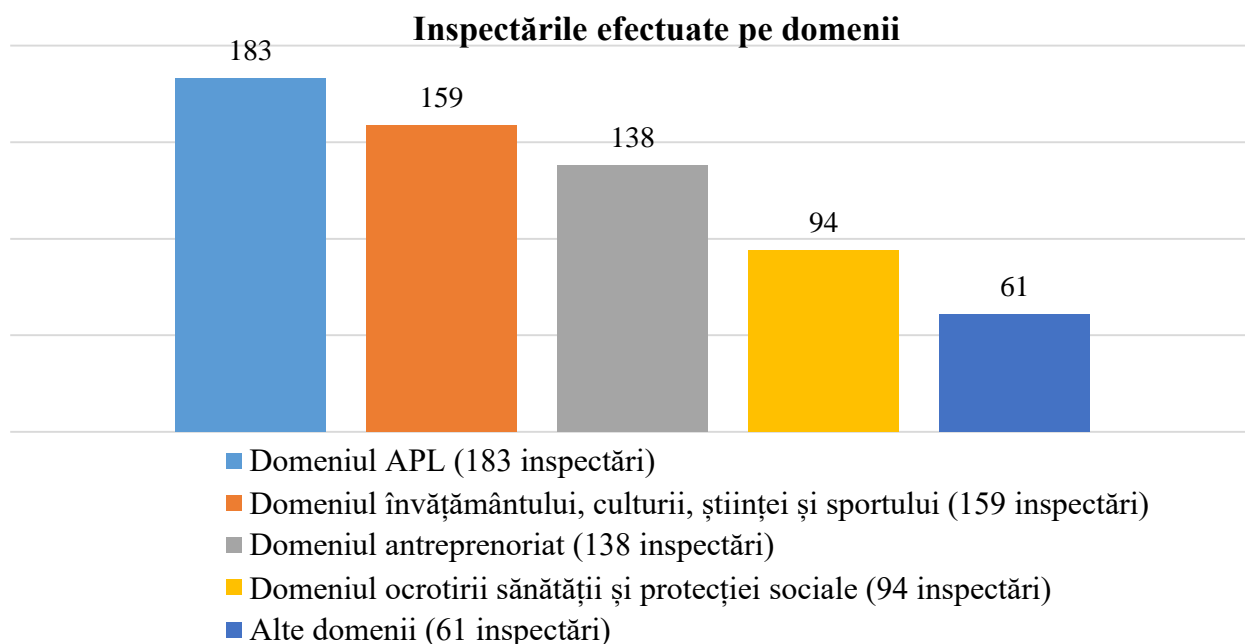
statului constituie 13,3%, fiind efectuate 109 inspectări.

Totodată, la alte entități au fost efectuate 81 inspectări, ceea ce constituie 12,8% din numărul total de inspectări efectuate.

635 inspectări efectuate

În perioada raportată, inspectările financiare efectuate s-au referit la domeniile din aria de inspectare după cum urmează:

Efectuarea inspectărilor financiare pe parcursul anului 2023 a avut drept scop asigurarea verificării corectitudinii utilizării legale, conforme, economice, eficiente și eficiente a resurselor financiare publice, inclusiv a fondurilor externe oferite de donatori.

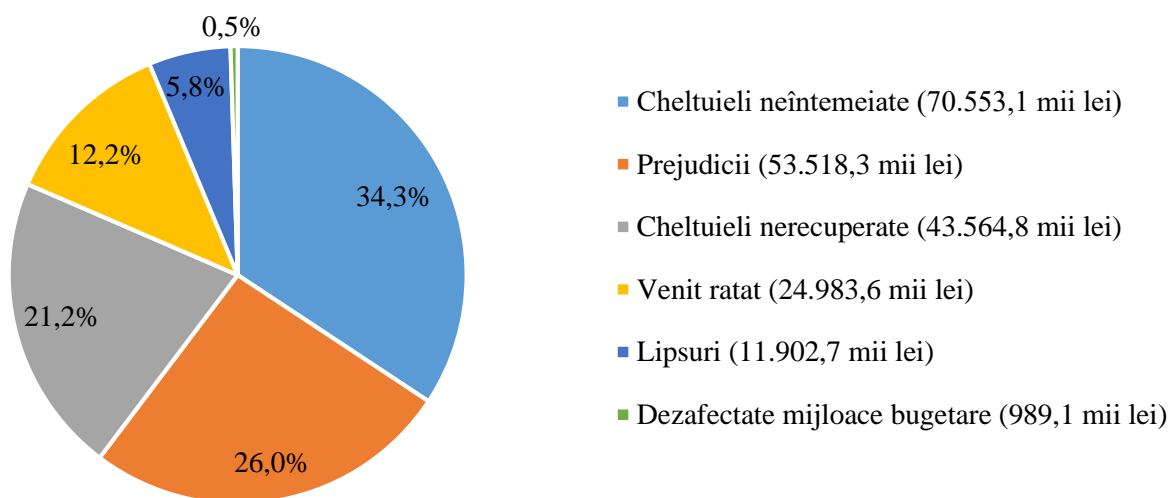
Volumul mijloacelor financiare inspectate, în perioada de referință, a constituit **69.266.562,7 mii lei**, inclusiv:

- 28.835.848,7 mii lei la entitățile publice;
- 40.430.714,0 mii lei la entitățile din domeniul antreprenariat.

În rezultatul inspectărilor financiare efectuate la **entitățile publice**, au fost constatate iregularități ce derivă din nivelul scăzut al responsabilității manageriale și insuficiența procedurilor de control intern privind asigurarea managementului financiar corespunzător, în consecință fiind admise încălcări estimate la **646.293,9 mii lei**, din care 205.511,6 mii lei încălcări și abateri recuperabile și 440.782,3 mii lei încălcări și abateri nerecuperabile.

În anul 2023, din totalul iregularităților estimate în sume **recuperabile**, de **205.511,6 mii lei**, o pondere considerabilă o dețin cheltuielile neîntemeiate, 34,3%, acestea fiind urmate de prejudiciile cauzate entităților publice, care constituie 26,0%. Analiza grafică a încălcărilor recuperabile depistate este reflectată în următoarea diagramă.

Depistate încălcări recuperabile la entitățile publice (205.511,6 mii lei)

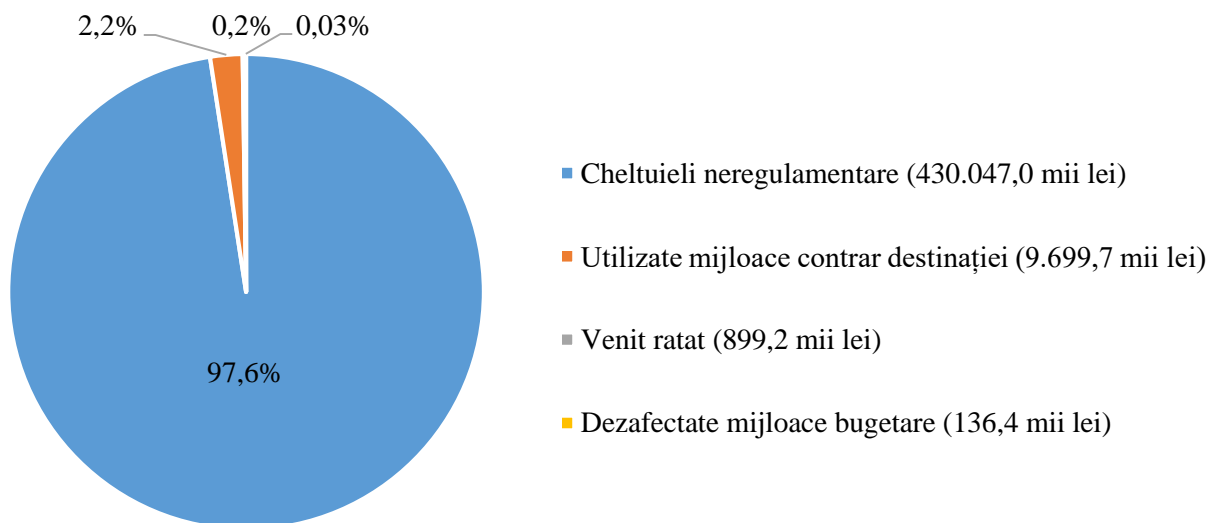

În rezultatul măsurilor întreprinse, atât în cadrul inspectărilor, cât și ca urmare a emiterii prescripțiilor executorii, în perioada raportată, au fost recuperați **45.196,7 mii lei**, din care:

- Cheltuieli neîntemeiate – 19.699,9 mii lei;
- Prejudicii – 5.127,5 mii lei;
- Alte cheltuieli – 2.082,3 mii lei;
- Lipsuri – 1.196,1 mii lei;
- Venituri ratate – 1.017,1 mii lei;
- În baza materialelor din anii precedenți – 16.073,8 mii lei.

În structura încălcărilor estimate în sume **nerecuperabile**, în mărime de **440.782,3 mii lei**, ponderea semnificativă o dețin cheltuielile neregulamentare, cu 97,6%, acestea fiind urmate de mijloacele utilizate contrar destinației, care constituie 2,2% din totalul sumelor depistate. Analiza grafică a încălcărilor nerecuperabile este reflectată în următoarea diagramă.

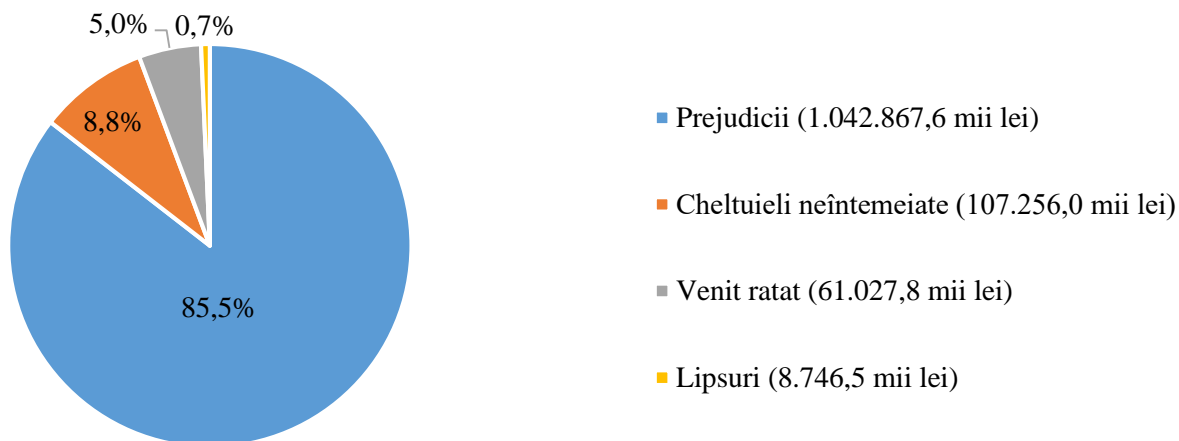
Depistate încălcări nerecuperabile la entitățile publice (440.782,3 mii lei)

În rezultatul inspecțiilor financiare efectuate la entitățile în care statul este fondator sau deține cota-parte (**Î.S., S.A., Î.M., alte entități**) au fost constatate iregularități estimate în sumă totală de **1.480.601,7 mii lei**, din care 1.219.897,9 mii lei recuperabile și 260.703,8 mii lei nerecuperabile.

Din totalul iregularităților estimate în sume **recuperabile**, în mărime de **1.219.897,9 mii lei**, o pondere considerabilă o deține suma prejudiciilor admise, cu 85,5%, urmată de cheltuielile neîntemeiate, cu ponderea de 8,8%. Analiza grafică a încălcărilor recuperabile depistate este reflectată în următoarea diagramă.

Depistate încălcări recuperabile la entitățile din domeniul antreprenariat (1.219.897,9 mii lei)

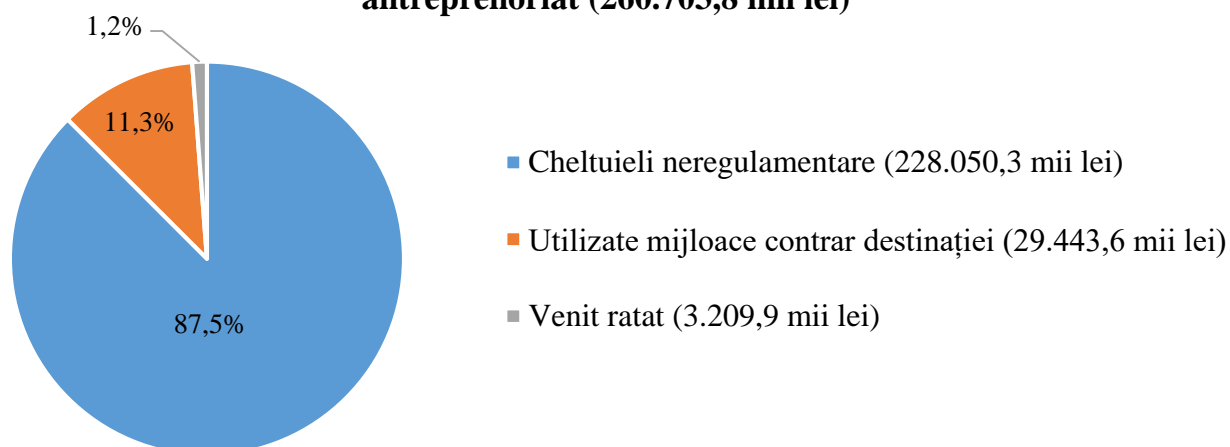

În rezultatul măsurilor întreprinse, atât în cadrul inspecțiilor, cât și ca urmare a emiterii prescripțiilor executorii, au fost recuperați **7.846,7 mii lei**, din care:

- Cheltuieli neîntemeiate – 3.412,8 mii lei;
- Prejudicii – 1.384,7 mii lei;
- Venituri ratate – 1.365,7 mii lei;
- Lipsuri – 12,7 mii lei;
- În baza materialelor din anii precedenți – 1.670,8 mii lei.

În structura încălcărilor estimate în sume **nerecuperabile**, în mărime de **260.703,8 mii lei**, ponderea semnificativă o dețin cheltuielile neregulate, cu 87,5%, acestea fiind urmate de mijloacele utilizate contrar destinației, care constituie 11,3% din totalul sumelor depistate. Analiza grafică a încălcărilor nerecuperabile este reflectată în următoarea diagramă.

Depistate încălcări nerecuperabile la entitățile din domeniul antreprenariat (260.703,8 mii lei)

De asemenea, în perioada raportată, au fost calculate sume la buget în cuantum de **21.102,3 mii lei**, inclusiv:

- dividende/defalcări – 7.872,6 mii lei;
- sancțiuni economice – 799,8 mii lei;
- suplimentar alte sume – 12.429,9 mii lei.

Din totalul sumelor calculate, au fost încasați **6.350,5 mii lei**, sau 30%, suplimentar fiind încasați **4.173,2 mii lei** în baza materialelor inspectărilor financiare efectuate în anii precedenți.

În rezultatul inspectărilor financiare efectuate de către Inspecție, în perioada raportată, au fost întocmite **856 procese-verbale cu privire la contravenție**, în baza cărora au fost aplicate sancțiuni contravenționale în sumă totală de **1.549,8 mii lei**, fiind încasați la buget **770,4 mii lei** sau 99,2%, ținând cont de scutirea acordată de art. 34 din Codul contravențional.

În perioada raportată, Inspecția a remis în adresa **organelor de drept**, pentru examinare conform competenței, întreprinderea acțiunilor de recuperare a mijloacelor financiare utilizate contrar prevederilor cadrului normativ, identificarea persoanelor vinovate și tragerea acestora la răspundere în modul stabilit de legislație, **333 materiale** ale inspectărilor financiare efectuate, cu încălcări depistate în suma totală de **2.187.293,4 mii lei**.

În rezultatul inspectărilor financiare efectuate, în perioada raportată, încălcările sistemice constatate au fost următoarele:

➤ **Entitățile din domeniul antreprenoriatului (Î.M., Î.S., S.A., alte entități):**

- neînregistrarea în evidența contabilă a imobilizărilor primite de la fondator în baza contractelor de comodat;
- necalcularea și neperceperea de la locatari a plății pentru chiria bunurilor publice;
- neaplicarea procedurilor de achiziții publice la procurarea mărfurilor și serviciilor;
- aplicarea tarifelor reduse (aprobată de către Consiliul orașenesc) pentru unele categorii de consumatori, fără identificarea sursei de acoperire financiară, în consecință fiind ratate venituri;
- casarea mijloacelor bănești în lipsa documentelor justificative;
- atribuirea unor cheltuieli și consumuri la cheltuielile ordinare și necesare întreprinderii, care nu țin de activitatea de antreprenoriat, ce implică micșorarea profitului și diminuarea defalcărilor în bugetul de stat;
- admiterea creanțelor cu termenul de prescripție expirat, precum și casarea acestora în lipsa acordului fondatorului;
- admiterea prelucrării abuzive fără plată de către agenți economici a terenurilor arabile, proprietate de stat, gestionate de către întreprinderi;
- neajustarea capitalului statutar în urma intrării/ieșirii bunurilor imobile sau mijloacelor fixe incluse în componența acestuia.

Administrația publică locală:

- nestabilirea unilaterală a modului și termenului de încasare a plăților pentru folosirea terenurilor proprietate publică aferente obiectivelor private, proprietarii cărora nu au cumpărat sau nu au arendat terenurile aferente bunurilor;
- neregularitatea și stabilirea eronată a tarifului pentru o unitate grad-hectar, la calcularea plății anuale de arendă;
- atribuirea în arendă a terenurilor fără organizarea licitației, cu înstrăinarea ulterioară a acestora ca aferente obiectivelor private, în scopul evitării achitării și, respectiv, încasării prețului real al terenurilor destinate construcțiilor;
- transmiterea în locațiune a bunurilor proprietate a UAT fără desfășurarea licitației publice;
- determinarea incorectă a plăților pentru folosirea terenurilor fondului apelor;

- neînregistrarea bunurilor imobile în Registrul de Stat;
- divizarea achizițiilor publice prin încheierea contractelor separate, fapt ce duce la achiziționarea bunurilor și serviciilor la prețuri exagerate, având în vedere lipsa concurenței la încheierea contractelor;
- admiterea întreținerii unităților de personal în instituțiile din cadrul APL peste normele reglementate.

Entitățile din domeniul învățământului, culturii, științei și sportului:

- diminuarea plății pentru chirie a bunurilor publice, în rezultatul micșorării nejustificate a tarifului, suprafeței și coeficienților;
- neasigurarea recuperării cheltuielilor suportate pentru instruirea elevilor/studentilor bugetari exmatriculați de către instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior;
- evidența defectuoasă a duratelor concediilor anuale de odihnă;
- calcularea plăților stimulatorii cu încălcarea prevederilor cadrului normativ.

Entitățile din domeniul sănătății și protecției sociale:

- admiterea întreținerii unităților de personal tehnic peste normele reglementate;
- admiterea cheltuielilor din contul fondurilor obligatorii de asistență medicală deși sunt pasibile suportării din contul mijloacelor cu plată;
- divizarea, neplanificarea achizițiilor publice;
- în lipsa actelor administrative personalul de conducere beneficiază de plăți salariale.

Entitățile din domeniul justiției, ordinii publice și apărării statului:

- trecerea la cheltuieli a mijloacelor bănești achitate în cadrul achizițiilor publice în lipsa tuturor documentelor confirmative necesare;
- casarea nejustificată a bunurilor materiale achiziționate în timpul executării reconstrucțiilor/reparațiilor capitale a imobilelor;
- suportarea cheltuielilor neprevăzute de către legislația în vigoare;
- neîntreprinderea măsurilor necesare pentru recuperarea cheltuielilor suportate pentru studii și formarea/pregătirea inițială a funcționarilor publici cu statut special și militarii prin contract și recuperarea valorii restante a echipamentului de serviciu primit anterior;
- calcularea sporurilor pentru performanță și condiții specifice, precum și premiilor unice cu depășirea limitelor stabilite de către cadrul normativ;
- calcularea nejustificată funcționarilor publici cu statut special și militarilor prin contract a indemnizațiilor unice la încetarea raporturilor de serviciu și lunare pentru închirierea spațiului locativ;
- calcularea sporului pentru grad științific angajaților care activează prin cumul.

În scopul sporirii responsabilității persoanelor cu funcție de răspundere pentru gestionarea și evidența conformă a finanțelor publice și a patrimoniului public, pentru întreprinderea măsurilor de rigoare asupra rezultatelor materialelor inspectărilor efectuate, au fost înaintate **548 prescripții** cu privire la lichidarea iregularităților constatate, cu remiterea concomitentă a acestora, pentru informare, către Ministerul Finanțelor, autoritățile publice centrale și/sau locale, oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat precum și alte instituții interesate, în limita competențelor.

În scopul monitorizării executării cerințelor obligatorii înaintate prin prescripțiile executorii, în perioada anului 2023, au fost efectuate 39 inspectări financiare privind verificarea executării prescripțiilor.

În perioada anului 2023, reprezentanții Inspecției au participat la 446 ședințe de judecată.

Ca rezultat al examinării materialelor de către organele de drept, în perioada raportată, au fost demarate 6 proceduri penale și au fost emise 119 ordonanțe de refuz în începerea urmăririi penale și 27 încheieri de neîncepere a procesului penal nesusceptibile de atac.

În 52 de cazuri, Inspecția a înaintat plângeri asupra ordonanțelor de refuz în ordinea art. 299¹ din Codul de procedură penală, ca rezultat fiind inițiate 14 procese penale.

Pe 27 cauze au fost emise refuzuri de către organul de drept, fiind demarate 27 acțiuni, în temeiul art. 313 din Codul de procedură penală, către judecătorul de instrucție, iar ca urmare a respingerii plângerilor, Inspecția a înaintat recurs în 22 cazuri.